

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2009:4 av Lena-Maj Anding m fl (MP) om avgränsat projekt med e-hälsa i Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Filippa Reinfeldt

Ärendet

Motionärerna föreslår att ett avgränsat projekt i landstinget om e-hälsa prövas.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Tillgängligheten till en god vård är en av sjukvårdens viktigaste frågor. Det är därför glädjande att Vårdval Stockholm har inneburit att tillgängligheten i länet har förbättrats kraftigt, inte minst i de områden som tidigare har haft störst problem. Samtidigt kommer det av naturliga skäl aldrig att finnas vårdcentraler överallt i länet – boende i vissa områden kommer att ha längre till en vårdcentral än andra. Då kan e-Hälsa fylla en funktion.

E-Hälsa kan definieras som användningen av informations- och kommunikationsteknologier, i kombination med datanätverk, för att främja sjukvården och levererandet av sjukvårdens tjänster bortom organisatoriska och geografiska gränser. Syftet med användning av e-Hälsa är att erbjuda alla medborgare och patienter vård på lika villkor oavsett geografisk plats.

I Stockholms läns landsting bedrivs e-Hälsa via tjänster på plattformen Vårdguiden. På vårdguiden finns en tjänst, Mina vårdkontakter (MVK), som hjälper medborgare och patienter att få kontakt med sin vårdgivare över Internet. Vårdguiden var från början en Stockholmstjänst, men har sedan

Bilagor

1	Motion 2009:4	
2	Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande	2009-09-23
3	Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltnings tjänsteutlåtande	2009-08-27

LS 0902-0154

utvecklats till en nationell standard. Idag använder 13 landsting Vårdguiden för erbjudande av e-Hälsa tjänster. Det finns ca 200 000 privata patientkonton upplagda på Mina vårdkontakter.

En handlingsplan har antagits för utveckling av Mina vårdkontakter. Denna sätter speciellt fokus på e-Hälsa och delar av strategin består i att ”utveckla Mina vårdkontakter för att ge ökad delaktighet i vårdprocesserna för patienter och medborgare.”

I MVK ingår en rad e-Hälsa-tjänster. Exempel på sådana är att beställa Klamydia hemtest, kognitiv behandlingsterapi, reumatisk behandlingsuppföljning och ombokning av screeningsbesökstid.

Arbetet på Vårdguiden utförs i enlighet med den nationella IT-strategin. Realisering av den nationella IT-strategin innebär i praktiken en ökad tillgänglighet till och kvalitet på vårdinformation samt av användningen av samma information i olika sammanhang av olika aktörer. Exempel på tjänster som realiseringen av den nationella IT strategin ger i praktiken är: elektronisk roll- och behörighetshantering, patientens samtycke och e-legitimation.

Stockholms läns landsting har fått anslag av Nordplus via Karolinska Institutet att dela kunskap om e-Hälsa i ett nätverk med Institute of Clinical Medicine of Tallinn University of Technology och Helsinki University of Technology. Mina vårdkontakter och dess tjänster har också presenterats på ”Baltic Conference on E-Health“, en central e-Hälsa konferens för utbyte av nyheter inom området i Europa.

E-hälsa är ett prioriterat område med ett flertal pågående och planerade projekt inom SLL. Med hänsyn till dessa många aktiviteter, som ligger i linje med den Nationella IT-Strategin samt följer de relevanta Europeiska riktlinjerna, är medlemskap i AER för närvarande inte aktuellt.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 4 november 2009.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 17 november 2009.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till S-ledamöternas förslag, dels till MP-ledamotens förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

S-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att anse motionen besvarad med hänvisning till landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

MP-ledamoten reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslås föreslå landstingsfullmäktige besluta att bifalla motionen.

Motionssvaret ger en bra beskrivning av hur landstinget idag arbetar med olika moment inom området e-hälsa. Motionens förslag om att genomföra ett e-hälsoprojekt riktat till någon av länets glesare befolkade delar har emellertid inte kommenterats.

Avsikten med ett sådant projekt skulle vara att utröna om man genom e-hälsotjänster kunde erbjuda en bättre tillgänglighet till sådana vårdinsatser som inte kräver ett personligt besök. Detta kan exempelvis gälla vissa diagnostiska och/eller uppföljande åtgärder.

E-hälsovård skulle förhoppningsvis kunna vara ett komplement i de fall där en god tillgänglighet inte kan erbjudas på annat sätt och där det skulle vara en fördel för patienten att slippa långa resvägar.”

Ärendet och dess beredning

Lena-Maj Anding m fl (MP) har i en motion (bilaga), väckt den 10 februari 2009, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* ge hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att starta ett avgränsat projekt där e-hälsa prövas som en metod för att förbättra tillgängligheten i de delar av länet som har svårt att erbjuda en tillgänglig vård på lika villkor, *att* Stockholms läns landsting ansöker om medlemskap i Assembly of European Regions, AER.

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 23 september 2009 (bilaga) föreslagit landstingsstyrelsen besluta *att* anse motionen besvarad.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har överlämnat förvaltningens tjänsteutlåtande den 27 augusti 2009 (bilaga).

Bilagor

Motion 2009:4

Hälso- och sjukvårdslagen stadgar hälso- och sjukvårdens huvudsakliga uppgift. I 2 § stadgas att målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. I paragraf 2 a stadgas att Hälso- och sjukvården skall bedrivas så att den uppfyller kraven på en god vård. Detta innebär att den skall särskilt vara av god kvalitet med en god hygienisk standard och tillgodose patientens behov av trygghet i vården och behandlingen, vara lätt tillgänglig, bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet, den ska främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen och tillgodose patientens behov av kontinuitet och säkerhet i vården.

Stockholms läns landsting ansvarar för hälso- och sjukvård till befolkningen i Stockholms län. Stockholms län sträcker sig från alltifrån Singö i länets allra nordligaste del till Landsort i söder. Stockholms skärgård består av ett stort antal öar, kobbar och skär; närmare bestämt ca 30 000. Vissa är ensliga och obodda medan andra har både fasta boende, restauranger och hotell. På sommaren strömmar dessutom en mängd sommarboende och turister till. Men även delar av länets inre områden upplevs många gånger ganska otillgängliga och är underförsörjda när det gäller kollektivtrafik och service.

Trots att lagen stadgar att vården ska vara lätt tillgänglig, tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet så minskar dessvärre tillgängligheten till vård med avståndet till Stockholm och närmaste tätort.

Mer tid för patienterna i vården och ett bättre omhändertagande kräver förändringar av både hälso- och sjukvårdens organisation och arbetssätt. För att åstadkomma goda förändringar krävs stöd och uppbackning. Svåra beslut om prioriteringar måste tas. Här kan IT komma att spela en viktig och ibland avgörande roll för människors hälsa och liv. Detta har man förstått i t ex Norrbottens läns landsting som har kommit långt när det gäller att använda ny teknik inom vården och där e-hälsa är ett vedertaget arbetssätt. Något som blivit en nödvändighet och är mycket lyckat just på grund av stora avstånd till närmaste sjukhus och annan vård.

Stockholms läns landsting har också ett ansvar för att utveckla nya arbetssätt för att nå målen om en likvärdig vård för alla i Stockholms län. I Assembly of European Regions, AER finns en arbetsgrupp för e-hälsa med f n cirka 70 medlemmar. Där diskuteras gränsöverskridande vård och distansvård. En gemensam plattform för tillgänglig vård via e-hälsa håller på att tas fram. E-hälsa kräver t ex att patientens journal är tillgänglig och att det finns en läkemedelslista.

LS 0902-0154

Ett medlemskap i detta nätverk kan ge god kunskap och verktyg i arbetet med att utveckla e-hälsa.

Det vore mycket värdefullt om e-hälsa kunde prövas i ett avgränsat projekt i Stockholms läns landstings delar av länet som har svårt att erbjuda en tillgänglig vård på lika villkor. Det skulle kunna vara en ingång till att utveckla och få gemensam vårddokumentation, GVD att fungera inom ett avgränsat område i samverkan mellan olika vårdnivåer. Lärdomar av detta skulle sedan kunna dras i det fortsatta arbetet med utvecklandet av e-hälsa i flera delar av länet.

Miljöpartiet de Gröna föreslår landstingsfullmäktige besluta

att ge Hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag att starta ett avgränsat projekt där e-hälsa prövas som en metod för att förbättra tillgängligheten i de delar av länet som har svårt att erbjuda en tillgänglig vård på lika villkor

att Stockholms läns landsting ansöker om medlemskap i Assembly of European Regions, AER

Stockholm den 10 februari 2009

Lena-Maj Anding

Raymond Wigg

Agnetha Boström

Åke Askensten

Vivianne Gunnarsson

Marie Åkesdotter

Kaija Olausson

Helene Sigfridsson

Michael Solander

Björn Sigurdson

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

I motionen tas upp att man i delar av länets områden många gånger upplever att de är underförsörjda när det gäller service. Lagen stadgar att vården ska vara lättillgänglig, tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet men dessvärre minskar tillgängligheten till vård med avståndet till Stockholm och närmaste tätort. Motionen tar därför upp önskemål om att e-Hälsa kunde prövas i ett avgränsat projekt i Stockholms läns landstings delar av länet som har svårt att erbjuda vård på lika villkor.

e-Hälsa kan definieras som användningen av informations- och kommunikationsteknologier, i kombination med datanätverk, för att främja sjukvården och levererandet av sjukvårdens tjänster bortom organisatoriska och geografiska gränser. Syftet med användning av e-Hälsa är att erbjuda alla medborgare och patienter vård på lika villkor oavsett geografisk plats. e-Hälsa är en virtuell och säker plats för erbjudande och konsumtion av kliniska e-tjänster via Internet. Det genomförs ett antal e-Hälsa projekt inom Stockholms läns landsting, exempel på dessa beskrivs utförligare under rubriken e-Hälsa i Stockholms läns landsting.

Motionen pekar på att via e-Hälsa utvecklas nya arbetsmiljöer. I de framtida arbetsmiljöerna delar vårdpersonalen och patienten på ett "e-Hälsaspace" i vilket de har tillgång till patientens elektroniska journal, digitala bilder och elektroniska bokningssystem, kontakttjänster och teknisk stöd för undersökning samt vård och behandling i patientens hem. Detta stämmer väl in med "Assembly of European Regions" visioner. Exempel på e-Hälsa tjänster via Internet är: 1) virtuella vårdkontakter som ersätter ett fysiskt vårdmöte, 2) självhjälp med hjälp av virtuella vårdtjänster, 3) delgivande av förberedande information inför behandling(ar) och/eller intervention(er), 4) uppföljningsinformation efter behandling(ar) och/eller intervention(er), 5) bokning/ombokning av vårdtillfällen, 6) olika former av preventiv vård.

e-Hälsa i Stockholms läns landsting

e-Hälsa i Stockholms läns landsting bedrivs via tjänster på plattformen Vårdguiden. På vårdguiden finns en tjänst, Mina vårdkontakter (MVK), som hjälper medborgare och patienter att få kontakt med sin vårdgivare över Internet. Vårdguiden var från början en Stockholms tjänst, men har sedan utvecklats till en nationell standard. Idag använder 13 landsting Vårdguiden för erbjudande av e-Hälsa tjänster. Det finns ca 200 000 privata patientkonton upplagda på Mina vårdkontakter.

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning (HSNf) har, per augusti 2009, antagit en *IT-strategi och handlingsplan, 2009-2013* (diarenummer: HSN 0906-0524). Denna sätter speciellt fokus på e-Hälsa och delar av strategin lyder enligt följande:

”Utveckla Mina vårdkontakter för att ge ökad delaktighet i vårdprocesserna för patienter och medborgare.”

I MVK och IT-strategins handlingsplan ingår en rad e-Hälsa tjänster.

Exempel på sådana är:

- 1) beställ Klamydia hemtest (patienten beställer test, erhåller diagnos och ev. medicinering över Internet)
- 2) kognitiv behandlingsterapi (patienten får all vård och behandling över Internet),
- 3) reumatisk behandlingssuppföljning (patienten följer upp behandling över Internet),
- 4) ombokning av screeningsbesökstid (patienten ombokar till lämplig tid över Internet) och
- 5) Apotekets läkemedelslista finns tillgängliga för vårdgivare via MVK .

Arbetet på Vårdguiden utförs i enlighet med den nationella IT-strategin. Realisering av den nationella IT-strategin innebär i praktiken en ökad *tillgänglighet* till och *kvalité* på vårdinformation samt en ökad *mångfald* av användningen av samma information i olika sammanhang av olika aktörer. Exempel på tjänster som realiseringen av den nationella IT strategin ger i praktiken är: elektronisk roll- och behörighetshantering (som garanterar säkert informationsutbyte mellan vårdaktörer), patientens samtycke, e-legitimation (garanterar bara behöriga personer får tillgång till patientinformation), HSA-katalogen (elektroniska verksamhetskataloger för gemensam information på nationell nivå om vårdpersonal, enheter och funktioner).

e-Hälsa i Sverige

Sverige arbetar med e-Hälsa både genom sitt arbete med den nationella IT strategin och genom utveckling av den nationella plattformen Vårdguiden med tjänsten Mina vårdkontakter. Syftet med den nationella IT-strategin är att skapa en framtida effektiv informationsförsörjning även via e-Hälsa. Alla landsting i Sverige har undertecknat strategin och ställer sig därmed bakom utvecklingen av e-Hälsa. Staten har skapat en beställarfunktion som ska utveckla de delar i en e-Hälsa tjänst som landstingen tjänar på att man sköter centralt och gemensamt. För detta har tre projekts skapats: Tillämpad Informationsstruktur (TIS), Nationell informationsstruktur (NI) samt nationellt fackspråk för vård och omsorg. Beställarfunktionens Arkitekturledning genomför TIS-projektet och Socialstyrelsen genomför regerings-

uppdraget som består av NI-projektet och projektet för nationellt fackspråk. Beställarfunktionens uppdrag pågår mellan 2007-2009. Inom ramen för den nationella strategin har man även beslutat att implementera nationella e-Hälsa tjänster. Nationell Patientöversikt (NPÖ) är ett exempel på en sådan nationell tjänst.

e-Hälsa i EU

”EU e-Hälsa initiative and action plan” (2004) är den stora drivkraften till utveckling av e-Hälsa i Europa. Denna plan gäller till 2010. I denna plan uppmuntras e-Hälsa att utvecklas på nationell basis, samtidigt som ett gränslöst mer integrerat sjukvårdserbjudande stressas. Det finns ett behov att både dela patientinformation över arbetsutrymmen och få gränslös access till medicinska experter. För att påskynda och stötta utvecklingen av e-Hälsa har EU tagit fram ett ”Interoperability paper” (juli 2008) och ett ”communication paper” (November 2008). I dessa skrifter betonas användningen av globala medicinska standarder för gränslös medicinsk vård.

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning har fått anslag av Nordplus via Karolinska Institutet att dela kunskap om eHälsa i ett nätverk med Institute of Clinical Medicine of Tallinn University of Technology och Helsinki University of Technology. HSNf kommer även att presentera Mina vårdkontakter och dess tjänster på ”Baltic Conference on E-Health“, september 2009. Detta är en central e-Hälsa konferensen för utbyte av nyheter inom området i Europa.

E-hälsa är ett prioriterat område med ett flertal pågående och planerade projekt inom SLL. Med hänsyn till dessa många aktiviteter, som ligger i linje med den Nationella IT-Strategin samt följer de relevanta Europeiska riktlinjerna, avböjer vi för närvarande aktivering av medlemskap i AER.

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltnings tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

I motionen tas upp att man i delar av länets områden många gånger upplever att de är underförsörjda när det gäller service. Lagen stadgar att vården ska vara lättillgänglig, tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet men dessvärre minskar tillgängligheten till vård med avståndet till Stockholm och närmaste tätort. Motionen tar därför upp önskemål om att e-Hälsa kunde prövas i ett avgränsat projekt i Stockholms läns landstings delar av länet som har svårt att erbjuda vård på lika villkor.

e-Hälsa kan definieras som användningen av informations- och kommunikationsteknologier, i kombination med datanätverk, för att främja sjukvården och levererandet av sjukvårdens tjänster bortom organisatoriska och geografiska gränser. Syftet med användning av e-Hälsa är att erbjuda alla medborgare och patienter vård på lika villkor oavsett geografisk plats. e-Hälsa är en virtuell och säker plats för erbjudande och konsumtion av kliniska e-tjänster via Internet. Det genomförs ett antal e-Hälsa projekt inom Stockholms läns landsting, exempel på dessa beskrivs utförligare under rubriken e-Hälsa i Stockholms läns landsting.

Motionen pekar på att via e-Hälsa utvecklas nya arbetsmiljöer. I de framtida arbetsmiljöerna delar vårdpersonalen och patienten på ett "e-Hälsaspace" i vilket de har tillgång till patientens elektroniska journal, digitala bilder och elektroniska bokningssystem, kontakttjänster och teknisk stöd för undersökning samt vård och behandling i patientens hem. Detta stämmer väl in med "Assembly of European Regions" visioner. Exempel på e-Hälsa tjänster via Internet är: 1) virtuella vårdkontakter som ersätter ett fysiskt vårdmöte, 2) självhjälp med hjälp av virtuella vårdtjänster, 3) delgivande av förberedande information inför behandling(ar) och/eller intervention(er), 4) uppföljningsinformation efter behandling(ar) och/eller intervention(er), 5) bokning/ombokning av vårdtillfällen, 6) olika former av preventiv vård.

e-Hälsa i Stockholms läns landsting

e-Hälsa i Stockholms läns landsting bedrivs via tjänster på plattformen Vårdguiden. På vårdguiden finns en tjänst, Mina vårdkontakter (MVK), som hjälper medborgare och patienter att få kontakt med sin vårdgivare över Internet. Vårdguiden var från början en Stockholms tjänst, men har sedan utvecklats till en nationell standard. Idag använder 13 landsting Vårdguiden för erbjudande av e-Hälsa tjänster. Det finns ca 200 000 privata patientkonton upplagda på Mina vårdkontakter.

LS 0902-0154

Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning (HSNf) har, per augusti 2009, antagit en *IT-strategi och handlingsplan, 2009-2013* (diarenummer: HSN 0906-0524). Denna sätter speciellt fokus på e-Hälsa och delar av strategin lyder enligt följande:

”Utveckla Mina vårdkontakter för att ge ökad delaktighet i vårdprocesserna för patienter och medborgare.”

I MVK och IT-strategins handlingsplan ingår en rad e-Hälsa tjänster.

Exempel på sådana är:

- 1) beställ Klamydia hemtest (patienten beställer test, erhåller diagnos och ev. medicinering över Internet)
- 2) kognitiv behandlingsterapi (patienten får all vård och behandling över Internet),
- 3) reumatisk behandlingssuppföljning (patienten följer upp behandling över Internet),
- 4) ombokning av screeningsbesökstid (patienten ombokar till lämplig tid över Internet) och
- 5) alla läkemedelsförskrivningar finns tillgängliga för vårdgivare via MVK .

Arbetet på vårdguiden utförs i enlighet med den nationella IT-strategin. Realisering av den nationella IT-strategin innebär i praktiken en ökad *tillgänglighet* till och *kvalité* på vårdinformation samt en ökad *mångfald* av användningen av samma information i olika sammanhang av olika aktörer. Exempel på tjänster som realiseringen av den nationella IT strategin ger i praktiken är: elektronisk roll- och behörighetshantering (som garanterar säkert informationsutbyte mellan vårdaktörer), patientens samtycke, e-legitimation (garanterar bara behöriga personer får tillgång till patientinformation), HSA-katalogen (elektroniska verksamhetskataloger för gemensam information på nationell nivå om vårdpersonal, enheter och funktioner).

e-Hälsa i Sverige

Sverige arbetar med e-Hälsa både genom sitt arbete med den nationella IT strategin och genom utveckling av den nationella plattformen Vårdguiden med tjänsten Mina vårdkontakter. Syftet med den nationella IT-strategin är att skapa en framtida effektiv informationsförsörjning även via e-Hälsa. Alla landsting i Sverige har undertecknat strategin och ställer sig därmed bakom utvecklingen av e-Hälsa. Staten har skapat en beställarfunktion som ska utveckla de delar i en e-Hälsa tjänst som landstingen tjänar på att man sköter centralt och gemensamt. För detta har tre projekts skapats: Tillämpad Informationsstruktur (TIS), Nationell informationsstruktur (NI) samt nationellt fackspråk för vård och omsorg. Beställarfunktionens Arkitekturledning genomför TIS-projektet och Socialstyrelsen genomför regeringsuppdraget som består av NI-projektet och projektet för nationellt fackspråk.

LS 0902-0154

Beställarfunktionens uppdrag pågår mellan 2007-2009. Inom ramen för den nationella strategin har man även beslutat att implementera nationella e-Hälsa tjänster. Nationell Patientöversikt (NPÖ) är ett exempel på en sådan nationell tjänst.

e-Hälsa i EU

”EU e-Hälsa initiative and action plan” (2004) är den stora drivkraften till utveckling av e-Hälsa i Europa. Denna plan gäller till 2010. I denna plan uppmuntras e-Hälsa att utvecklas på nationell basis, samtidigt som ett gränslöst mer integrerat sjukvårdserbjudande stressas. Det finns ett behov att både dela patientinformation över arbetsutrymmen och få gränslös access till medicinska experter. För att påskynda och stötta utvecklingen av e-Hälsa har EU tagit fram ett ”Interoperability paper” (juli 2008) och ett ”communication paper” (November 2008). I dessa skrifter betonas användningen av globala medicinska standarder för gränslös medicinsk vård.

HSNf:s personal har fått anslag av Nordplus via Karolinska Institutet att dela kunskap om eHälsa i ett nätverk med Institute of Clinical Medicine of Tallinn University of Technology och Helsinki University of Technology. HSNf kommer även att presentera Mina vårdkontakter och dess tjänster på ”Baltic Conference on E-Health“, september 2009. Detta är en central e-Hälsa konferens för utbyte av nyheter inom området i Europa.